Torsdag den 21. januar 2021

P9_TA(2021)0028

Menneskerettighedssituationen i Tyrkiet, navnlig sagen om Selahattin Demirtaş og andre samvittighedsfanger

Europa-Parlamentets beslutning af 21. januar 2021 om menneskerettighedssituationen i Tyrkiet, navnlig sagen om Selahattin Demirtaş og andre samvittighedsfanger (2021/2506(RSP))

(2021/C 456/22)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til sine tidligere beslutninger om Tyrkiet, særlig beslutning af 8. februar 2018 om den aktuelle menneskerettighedssituation i Tyrkiet ([1]), af 13. marts 2019 om Kommissionens 2018-rapport om Tyrkiet ([2]) og af 19. september 2019 om situationen i Tyrkiet, navnlig for så vidt angår fjernelsen af folkevalgte borgmestre ([3]),

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 6. oktober 2020 om EU's udvidelsespolitik (COM(2020)0660) og til den ledsagende 2020-rapport om Tyrkiet (SWD(2020)0355),

— der henviser til forhandlingsrammen for Tyrkiet af 3. oktober 2005,

— der henviser til Rådets forordning (EU) 2020/1998 ([4]) om den globale sanktionsordning for menneskerettigheder,

— der henviser til Rådets konklusioner af 10-11. december 2020 og til andre relevante konklusioner fra Rådet og Det Europæiske Råd om Tyrkiet,

— der henviser til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (Store Afdeling) dom af 22. december 2020 i sagen Demirtaş mod Tyrkiet (14305/17),

— der henviser til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 20. november 2018 i sagen Demirtaş mod Tyrkiet,

— der henviser til forretningsordenens artikel 144, stk. 5, og artikel 132, stk. 4,

A. der henviser til, at Tyrkiet er et EU-kandidatland og et langvarigt medlem af Europarådet; der henviser til, at Tyrkiet som medlem af Europarådet er part i den europæiske menneskerettighedskonvention (EMRK) og er bundet af Menneskerettighedsdomstolens bestemmelser og retspraksis;

B. der henviser til, at det tyrkiske politi siden midten af september 2020 har gennemført omfattende »dawn raids« (uanmeldt kontrol) i hele Tyrkiet, hvorved snesevis af politikere, politiske aktivister, advokater og andre civilsamfundsaktører er blevet frihedsberøvet under anklager om »terrorrelaterede« aktiviteter; der henviser til at en ny lov om forebyggelse af finansiering af spredningen af masseødelæggelsesvåben trådte i kraft i Tyrkiet den 31. december 2020, men at kun seks af artiklerne i denne lov vedrører midler til og regulering af bekæmpelse af terrorfinansiering, mens resten giver det tyrkiske indenrigsministerium og den tyrkiske præsident vide beføjelser til at begrænse NGO'ers, virksomhedspartnerskabers samt uafhængige grupper og sammenslutningers aktiviteter og reducere deres indflydelse;

C. der henviser til, at Selahattin Demirtaş, tidligere medlem af det tyrkiske parlament mellem 2007 og 2018, tidligere medformand for Folkets Demokratiske Parti (HDP) og præsidentkandidat ved valget i 2014 og 2018 (hvor han fik henholdsvis 9,76 % og 8,32 % af stemmerne), har været frihedsberøvet i mere end fire år på ubegrundede anklager og på trods af to afgørelser fra Menneskerettighedsdomstolen om hans løsladelse;

([1]) EUT C 463 af 21.12.2018, s. 56.
([2]) Vedtagne tekster, P8_TA(2019)0200.
([3]) Vedtagne tekster, P9_TA(2019)0017.
([4]) EUT L 410 I af 7.12.2020, s. 1.

Torsdag den 21. januar 2021

D. der henviser til, at Demirtaş oprindeligt blev frihedsberøvet den 4. november 2016 sammen med otte andre demokratisk valgte medlemmer af parlamentet for HDP, herunder den tidligere medformand Figen Yüksekdağ, og blev retsforfulgt på grundlag af anklager om »medlemskab af en terrororganisation«, »spredning af terrorpropaganda« og mange andre forbrydelser, hvilket markerede begyndelsen på den tyrkiske regerings vedvarende angreb på partiet og er en del af et bredere mønster med politisk motiverede retsforfølgninger og fængslinger; der henviser til, at selv om HDP vandt lokalvalget i 2019 i 65 kommuner over hele landet, er der kun seks borgmestre, som stadig beholder deres hverv, da de andre er blevet fjernet eller fængslet og udskiftet med regeringsudnævnte administratorer;

E. der henviser til, at Ankaras chefanklager den 20. september 2019, den samme dag, som Demirtaş skulle have været løsladt i henhold til en afgørelse truffet af Istanbuls 26. nævningeret, henviste til en gammel sag med en foreløbig indstillet efterforskning som grundlag for igen at frihedsberøve Demirtaş og Yüksekdağ; der henviser til, at Demirtaş derfor stadig er varetægtsfængslet i forbindelse med efterforskningen af de demonstrationer, der fandt sted i oktober 2014 som protest mod ISIS' belejring af Kobane og i kritik mod den tyrkiske regerings manglende handling og kommunikation om denne truende massakre, som udviklede sig voldeligt og kostede snesevis af menneskeliv;

F. der henviser til, at Menneskerettighedsdomstolen (Store Afdeling) den 22. december 2020 fastslog, at den tyrkiske regering ved først at frihedsberøve Demirtaş og senere forlænge hans tilbageholdelse i mere end fire år havde det primære formål at forhindre ham i at udøve sine politiske aktiviteter og således havde frataget vælgerne deres valgte repræsentant og »kvalt pluralismen og begrænset friheden til politisk debat, som udgør selve kernen i det demokratiske samfund«, og desuden havde krænket artikel 18 i EMRK; der henviser til, at det i den endelig afgørelse fastsloges, at der ikke var tilstrækkelig begrundelse for en fortsat frihedsberøvelse, og krævede igen en øjeblikkelig løsladelse af Demirtaş; der henviser til, at Tyrkiet ifølge Menneskerettighedsdomstolen også har krænket ytringsfriheden (artikel 10 i EMRK), retten til frihed og sikkerhed (artikel 5, stk. 1 og 3, i EMRK) og retten til at stemme og til at blive valgt (artikel 3, stk. 1, i EMRK); der henviser til, at Menneskerettighedsdomstolen ikke fandt nogen klar forbindelse mellem Demirtaş' taler og anklagerne om terrorisme;

G. der henviser til, at den tyrkiske straffedomstol den 7. januar 2021 godkendte anklageskriftet mod 108 tiltalte, herunder de tidligere medformænd for HDP Demirtaş og Yüksekdağ, som en del af undersøgelsen af de dødbringende terrorangreb i 2014, og dermed tilbageviste Menneskerettighedsdomstolens krav om Demirtaş' løsladelse og krævede 38 gange livstidsstraf til de tiltalte, hvoraf 27 er tilbageholdt;

H. der henviser til, at på trods af, at den tyrkiske forfatningsdomstol den 9. juni 2020 har fastslået, at Demirtaş' langvarige varetægtsfængsling udgør en krænkelse af hans forfatningsmæssige rettigheder, tilbageholdes han stadig i et højsikkerhedsfængsel af Edirne F-typen; der henviser til, at han blot er en af de mange, der tilbageholdes ulovligt i Tyrkiet på baggrund af politisk motiverede anklager;

I. der henviser til, at de tilbagevendende politiske erklæringer, der fremsættes på højeste politiske niveau af tyrkiske statsansatte og ledere fra den regerende koalition om sagen om Demirtaş og det nære tidsmæssige sammenfald mellem de politiske erklæringer og retsvæsenets åbenlyst ulovlige handlinger giver endnu mere grund til at antage, at der ligger politiske motiver bag sagen, og undergraver i alvorlig grad det tyrkiske retsvæsens uafhængighed;

J. der henviser til, at Menneskerettighedsdomstolen den 10. december 2019 i en anden sag fastslog, at varetægtsfængslingen af en fremtrædende skikkelse fra civilsamfundet, Osman Kavala, udgjorde en krænkelse af EMRK, og at de tyrkiske myndigheder skulle sikre en øjeblikkelig løsladelse af Kavala; der henviser til, at retten i Istanbul på trods af Menneskerettighedsdomstolens afgørelse den 9. oktober 2020 forlængede Kavalas frihedsberøvelse på grundlag af anklager om spionage og forsøg på at vælte den forfatningsmæssige orden under protesterne i Gezi Park i 2013; der henviser til, at Tyrkiet fortsat handler i strid med EMRK ved ikke at løslade Kavala på trods af opfordringer fra Europarådets Ministerkomité;

1. kræver øjeblikkelig og betingelsesløs løsladelse af Demirtaş i overensstemmelse med Menneskerettighedsdomstolens afgørelse fra 2018, som blev bekræftet af afgørelsen fra dens Store Afdeling af 22. december 2020, og frafald af alle anklager mod ham og Yüksekdağ, tidligere medformænd for oppositionspartiet HDP, og de andre fængslede medlemmer af partiet; understreger, at de tyrkiske myndigheder skal lade dem udøve deres demokratiske mandat uafhængigt og uden trusler og hindringer; gentager sin støtte til alle dem, som fortsat arbejder for at sætte en stopper for disse og andre åbenlyst uretfærdige sager og bringe Tyrkiet tilbage på sporet som et fuldgyldigt demokrati;

2. minder de tyrkiske myndigheder om, at deres manglende løsladelse af Demirtaş udgør en direkte krænkelse af EMRK og af landets egen lovgivning, en uforsvarlig videreførelse af krænkelserne af Demirtaş' rettigheder og en grov overtrædelse af Tyrkiets forpligtelse til at gennemføre Menneskerettighedsdomstolens afgørelser; insisterer på, at Menneskerettighedsdomstolens dom betyder, at de tyrkiske myndigheder skal løslade ham øjeblikligt;

3. understreger, at Menneskerettighedsdomstolen har fastslået, at den langvarige og ulovlige varetægtsfængsling af Demirtaş er politisk motiveret; udtrykker sin dybe bekymring over uregelmæssighederne og de politiske erklæringer i forbindelse med denne sag, hvilket tyder på, at den tyrkiske regering har blandet sig i retlige anliggender i forbindelse med den forlængede tilbageholdelse af Demirtaş;

4. opfordrer Europarådets Ministerkomité til på sit næste møde den 21. marts 2021 som en hastesag at behandle Tyrkiets manglende fuldbyrdelse af Menneskerettighedsdomstolens (Store Afdeling) dom i sagen Demirtaş mod Tyrkiet, til at vedtage en erklæring om sagen og til at tage de nødvendige skridt til at sikre, at den tyrkiske regering gennemfører denne dom uden yderligere forsinkelse; er fuldt ud overbevist om, at det tyske formandskab for Europarådets Ministerkomité vil træffe alle passende og nødvendige foranstaltninger til at sikre gennemførelsen af Store Afdelings afgørelse i sagen om Demirtaş; opfordrer EU's delegation til Europarådet til at forstærke sin indsats for at sikre gennemførelsen af Menneskerettighedsdomstolens dom om Tyrkiet;

5. fordømmer de tyrkiske myndigheders behandling af Demirtaş, som krænker hans rettigheder i henhold til EMRK, den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, tyrkisk national lovgivning og hans menneskelige værdighed som forankret i artikel 17 i Republikken Tyrkiets forfatning; mener, at den ulovlige forlængelse af Demirtaş' frihedsberøvelse i mere end fire år er en ondskabsfuld og politisk motiveret straf, der påfører ham, hans familie og hans parti uoprettelig personlig og politisk skade; opfordrer Tyrkiet til at afstå fra yderligere skræmmeforanstaltninger mod ham og garantere hans menneskerettigheder som forankret i den tyrkiske forfatning og i europæisk ret og folkeretten;

6. opfordrer indtrængende næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Kommissionen og medlemsstaterne til fortsat at tage sagen om Demirtaş og alle andre sager om menneskerettighedsforkæmpere, advokater, journalister, politikere og akademikere, der udsættes for vilkårlig frihedsberøvelse, op med deres tyrkiske samtalepartnere og yde diplomatisk og politisk støtte til dem; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at øge brugen af hastetilskud til menneskerettighedsforkæmpere og til at sikre, at EU's retningslinjer vedrørende menneskerettighedsforkæmpere gennemføres fuldt ud af EU's delegation og medlemsstaternes diplomatiske repræsentationer i Tyrkiet; opfordrer indtrængende EU's delegation til Tyrkiet til at fortsat at følge sagen om Demirtaş og andre indsatte nøje, herunder ved at deltage i retssagerne, og til fortsat at gøre opmærksom på deres situation over for de tyrkiske myndigheder;

7. er dybt bekymret over, at det tyrkiske retsvæsen og de tyrkiske myndigheder tilsidesætter Menneskerettighedsdomstolens afgørelser, og over, at de lavere tyrkiske retsinstanser i stigende grad undlader at efterkomme domme fra den tyrkiske forfatningsdomstol; opfordrer Tyrkiet til at sikre fuld overholdelse af bestemmelserne i EMRK og Menneskerettighedsdomstolens afgørelser; lover sit fulde samarbejde med Europarådet med henblik på at styrke retsstatsprincippet, mindretals rettigheder, demokrati og grundlæggende rettigheder; håber, at Menneskerettighedsdomstolen vil være i stand til at fremskynde sine afgørelser i talrige sager, der vedrører situationen i Tyrkiet; opfordrer indtrængende den tyrkiske regering til at sikre, at alle personer har den grundlæggende ret til en retfærdig rettergang og til at få deres sager behandlet af et fuldt ud uafhængigt og velfungerende retsvæsen i overensstemmelse med internationale standarder;

8. er dybt bekymret over de vedvarende angreb og pres på oppositionspartierne, navnlig de tyrkiske myndigheders fortsatte specifikke og politisk motiverede angreb på HDP og dets ungdomsorganisationer, som underminerer et velfungerende demokratisk system, og opfordrer de tyrkiske myndigheder til øjeblikkeligt at bringe deres angreb mod dem til ophør; udtrykker særlig bekymring over den igangværende debat om lukningen af HDP og ophævelsen af immuniteten for ni medlemmer af parlamentet for HDP, begge dele i forbindelse med de samme Kobane-protester i oktober 2014, for hvilke Demirtaş tilbageholdes; fremhæver sagen om Cihan Erdal, medlem af ungdomsfløjen af det tyrkiske grønne venstrefløjsparti, som blev frihedsberøvet den 25. september 2020 og anklaget den 7. januar 2021 sammen med mere end 100 tiltalte, herunder Selahattin Demirtaş, som led i »Kobane-sagen«; er alvorligt bekymret over den fortsatte politiske og retlige chikane af Canan Kaftancıoğlu, provinsformand for det Republikanske Folkeparti (CHP) i Istanbul, som i september 2019 blev idømt næsten 10 års fængsel i en politisk motiveret sag, hvori højesterets endelige afgørelse afventes, og som blev tiltalt i december 2020 i en ny sag, hvor hun risikerer en straf på yderligere 10 år;

9. udtrykker sin dybe bekymring over indskrænkningen af civilsamfundets råderum og den igangværende forværring af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder og retsstatsprincippet i Tyrkiet; fremhæver navnlig sin bekymring over Tyrkiets vedvarende tilbagegang med hensyn til retsvæsenets uafhængighed; opfordrer de tyrkiske myndigheder til at sætte en stopper for sin retlige chikane af menneskerettighedsforkæmpere, akademikere, journalister, åndelige ledere, advokater samt lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner og interseksuelle, hvis grundlæggende rettigheder er blevet krænket, navnlig

efter det mislykkede kupforsøg; opfordrer indtrængende den tyrkiske regering til straks at løslade den fremtrædende skikkelse fra civilsamfundet, Osman Kavala, i overensstemmelse med Menneskerettighedsdomstolens dom fra maj 2020 og efter gentagne opfordringer og beslutninger fra Europarådets Ministerkomité;

10. minder om EU's nyligt vedtagne globale sanktionsordning for menneskerettigheder, der er en mekanisme til overvågning og sanktionering af alvorlige krænkelser af menneskerettighederne, som det er tilfældet i Tyrkiet, og som er rettet mod enkeltpersoner, enheder og organer, der er involveret i eller forbundet med alvorlige krænkelser af menneskerettighederne;

11. er stærkt bekymret over situationen med hensyn til mediefrihed i Tyrkiet; opfordrer de tyrkiske myndigheder til straks at reagere og handle på alle indberetninger vedrørende Tyrkiet på Europarådets platform og til at fremme beskyttelsen af journalistik og journalisters sikkerhed; opfordrer de tyrkiske myndigheder til at sikre retfærdig adgang til domstolsprøvelse og til at sætte en stopper for politisk motiverede retssager mod journalister og mediefolk, f.eks. den nylige sag mod journalisten Melis Alphan, der er anklaget for udbredelse af terrorpropaganda og står til en fængselsstraf på op til syv år og seks måneder; er dybt bekymret over, at de tyrkiske myndigheder overvåger sociale medieplatforme, og fordømmer deres lukning af konti på sociale medier; betragter dette som en yderligere indskrænkning af ytringsfriheden og et middel til at undertrykke civilsamfundet;

12. noterer sig Tyrkiets hensigt om at vende bladet med hensyn til dets forbindelser med EU, dets vilje til at gennemføre reformer og dets fulde engagement i tiltrædelsesprocessen, som præsident Erdogan og andre regeringsembedsmænd gav udtryk for den 9. januar 2021; er af den opfattelse, at overholdelse og anvendelse af Menneskerettighedsdomstolens afgørelser vil være et vigtigt skridt i retning af at bekræfte troværdigheden af sådanne erklæringer ved hjælp af reelle data; gentager, at EU er åben over for en ny begyndelse; understreger imidlertid, at bedre og dybere forbindelser er fuldt ud afhængige af bl.a. konkrete forbedringer med hensyn til respekten for de demokratiske principper, retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder i Tyrkiet;

13. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, EU's særlige repræsentant for menneskerettigheder, det tyske formandskab for Europarådets Ministerkomité samt Tyrkiets præsident, regering og parlament og anmoder om, at denne beslutning oversættes til tyrkisk.